

MARK TWAIN

Tom Sawyer'ın Maceraları

Çeviren
Erol Erduran

Remzi Kitabevi

TOM SAWYER'İN MACERALARI / Mark Twain

Orijinal adı: *The Adventures of Tom Sawyer*

© Türkçe çeviri: Remzi Kitabevi, 2011

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Çeviren: Erol Erduran

Resimleyen: İ. Türkmen

Kapak resmi: Ertuğrul Edirne

ISBN 978-975-14-1852-4

CEP BOY BİRİNCİ BASIM: Nisan 2018

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 12068 / Tel (212) 629 0615

Cilt: Çifçi Mücellit, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi

5. Cad. No: 24-25 Bağcılar-İstanbul

Tel (212) 629 4783

I

TOM ve AİLESİ

“Tom, nerdesin? Cevap ver Tom! Hangi cehennemden dibindesin?”

Gözlüklerini burnuna doğru indiren yaşlı kadın, odayı dikkatle araştırmaya başladı. Sonra, gözlüklerini alnına doğru kaldırıp araştırmayı sürdürdü.

Aslına bakarsanız Polly teyze gözlüklerini pek ender kullanırdı. Onları her zaman burnunun üzerinde bulundurur ama, çevresini ya gözlüklerinin üstünden ya da altından bakarak seyredirdi.

Bu ikinci araştırma da birincisi gibi sonuç veremeyince Polly teyze uzun saplı süpürgeyi alıp yatağın altına sokarak sallamaya başladı.

Bir yandan da avazı çıktığı kadar bağıırıyordu:

“Hıncır çocuk, bir elime geçirirsem seni!...”

Çok becerikli bir biçimde kullandığı saplı süpürge, tozu havalandırıp toz yumaklarını uçurmaktan başka bir işe yaramadı. Tom yatağın altında değildi.

Soluğu kesildiği için bir süre dinlendikten sonra kapıya doğru yürüdü, açık kapıdan bahçeye baktı. Bakışları endişeli ve yorgundu.

Bahçede bir iki domates sırığı ile ot yığınlarından başka hiçbir şey yoktu. Güneş olanca sıcaklığı ile ortalığı kavuruyordu.

Elini gözlerinin üzerine siper ederek haykırdı:

“Tooom! Tom dedim sana! Nerdeysen çabuk çık!”

Hemen arkasında belli belirsiz bir gürültü duyunca birden geri döndü, küçük çocuğu ceketinden yakalayiverdi. Ele geçtiğini anlayan yaramaz olanca gücüyle haykırmaya başladı. Polly teyze, yaşından umulmayacak kadar çevik bir kadındı.

“Sonunda yakaladım seni! Bunu daha önce düşünmeliydim. Nasıl da akıl edemedim! Bu dolabın içinde ne yapıyordun, söyler misin bana?”

Tom:

“Hiçbir şey yapmıyordum, teyzeciğim, hiçbir şey!” diye karşılık verdi.

“İnanayım mı? Suratının haline baksana!... Saçlarına bile bulaşmış!”

Tom hiçbir şeyden haberi yokmuşçasına saf bir ifadeyle:

“Bilmem,” diye yanıt verdi, “ne olabilir ki?”

“Demek hiçbir şey bilmiyorsun? Pekâlâ, şimdi ne olduğunu öğrenirsin. Yetti artık, Tom! O kadar uyardığım halde, gene reçel yemişsin! Bu kez adamakıllı cezalandırılmayı hak ettin!”

Polly teyze, Tom’un elini bırakmadan, kapının

ardında duran bir sopayı alıp Tom'un başına vura-
cakmış gibi havaya kaldırdı.

Tom parmağının ucuyla işaret ederek:

"Teyzeciğim, bak!" diye haykırdı. "Arkana bak,
ne var!"

Boş bulunan kadıncağız birden arkasına dön-
dü... Ve Tom bundan yararlanıp fırladığı gibi göz-
den kayboldu.

Polly teyze, adamakıllı şaşkın, elindeki sopayı
yere bırakıverdi. Başını salladı, düşünceli düşünceli
gülümsedi:

"Bu, çocuk değil, şeytanın ta kendisi! Ne zaman
elime geçirsem, bir yolunu bulup kurtuluyor. Aslın-
da bu çocuğa bu kadar yüz vermemem gerekirdi.
Bir kez olsun yaramazlıklarına gülmemeli, öfkelen-
meliydim. Anacığı sağ olsaydı ona benden daha sert
davranırdı, bundan eminim. Zavallı kardeşim! İşte
bu nedenle onun çocuğuna kıyamıyorum, Tom'u
cezalandırmak elimden gelmiyor. Onu cezalandır-
dığım zaman kalbim sızlıyor ama, cezalandırmadı-
ğım zaman da vicdanım sızlıyor. Şimdi biliyorum
ki okula gitmeyecek, bütün gün dağ bayır dolaşıp
duracak. Ben bunun acısını yarın, cumartesi çıkarı-
rım. Arkadaşlarıyla oynamaya gideceği yerde, evde
oturtup bir güzel çalıştırırım onu. Görsün bakalım,
yaramazlık yapmak nasıl olurmuş. Cumartesi bur-
nundan gelirse belki akli başına gelir!"

Tom o gün öğleden sonrayı kırlarda dolaşarak, gönlünce geçirdi. Akşamüzeri, küçük zenci çocuğu Jim'e odunları kırmak ve istiflemekte yardım etmek için, yemekten hemen önce eve döndü. Aslına bakarsanız Jim işlerin çoğunu yapmıştı. Tom da öğleden sonra neler yaptığını, nasıl eğlendiğini ona ballandıra ballandıra anlattı. Küçük zenci çocuk, Tom'un vaktini böylesine neşeli geçirmesini sessizce onaylıyordu. Tom'un küçük kardeşi Sid ise, üzerine düşen her görevi hiç aksatmadan yapan bir çocuktur. O gün de kırılan odunların yongalarını toplamış, mutfaktaki ateşin yakılmasına yardımcı olmuştu.

Akşam yemeğini yerlerken Polly teyze çocukları konuşturuyor, akıllıca sorular sorarak Tom'u hatalarını açıklamaya zorluyordu. Polly teyze, kurnazca sorularla yalanları yakalamayı pek güzel becerirdi. Bu yüzden de kendisini mükemmel bir diplomat sanırdı. Bu kanıda olan sadece kendisiydi ama, hazırladığı safça tuzakların çok zekice olduğuna inanırdı.

Tom bir yandan yemeğini yer, bir yandan da fırsat buldukça cebini çaldığı şekerlerle doldururken Polly teyze de Tom'un tüm uyarılarına rağmen söylediklerini dinlemeyip nehre yüzmeye gidip gitmediğini merak ediyordu.

"Bugün okulda hava çok sıcaktı, herhalde değil mi Tom?"

“Evet, teyze.”

“Çok mu sıcaktı?”

“Eh... Oldukça sıcaktı... Evet çok sıcaktı teyze.”

Tom bir yandan teyzesinin sorularına cevap veriyor, bir yandan da cebine şeker dolduruyordu.

“Bu sıcakta, yüzmeye gitmek istemedin mi?”

“Yok, teyze. Pek istemedim...”

Bu cevap hiç de inandırıcı değildi. Polly teyze, Tom’u yanına çağırdı. Suçüstü yakalayacağından emin, gömleğin ıslak olup olmadığını kontrol etti. Gömlek kupkuruydu. Hâlâ Tom’un yalan söyleyebileceğini düşünen Polly teyze bu kez de ceketini çıkarmasını, yakalığının sökülüp sökülmediğini görmek istediğini söyledi. Çünkü üzerindeki çıkarıp yüzmesin diye yakalığını hep gömleğine sıkıca dikerdi. Tom, rahat bir tavırla ceketini çıkardı. Yakalık yerinde dikili duruyordu.

Tom’un doğru söylediğine sonunda inanan Polly teyze:

“Aferin sana,” dedi. “Oysa ben bu çocuk okuldan kaçmış, arkadaşlarıyla yüzmeye gitmiştir diye düşünmüştüm..”

Tam olay yatışmış gibi görüldüğü sırada Sid söze karıştı:

“Ama teyzeciğim, bu sabah sen Tom’un yakalığını siyah iplikle dikmemiş miydin?”

Birden şaşkına dönen teyze:

“Sahi!” diye haykırdı. “Bu yakalık beyaz iplikle dikilmiş. Ben şimdi sana gösteririm yalan söylemenin ne demek olduğunu!”

Ama Tom, daha teyzesi sözünü bitiremeden koşarak odadan çıkmış, bu arada Sid’e kafa tutmayı da ihmal etmemişti:

“Ben sana gösteririm!”

Tehlikeli bölgenin dışına çıkan Tom, ceketinin tersini çevirerek, beyaz ve siyah iplik geçirilmiş iki iğneye üzgün bir ifadeyle baktı.

“Bütün suç Sid’de,” diye geçirdi içinden. “Hiç bir şey söylemeseydi teyzem farkına varmayacaktı. Maymun suratlı, n’olacak! Teyzemin de suçu var ya... ne zaman ne yapacağı belli olmuyor ki... Aynı renk ipliği kullansa ya! Aman canım neyse, ucunda ölüm yok ya! Sid’i de nasıl olsa elime geçiririm, bir temiz döveyim de akli başına gelsin!”

Aradan birkaç dakika geçtikten sonra Tom’un öfkesi yatışmış, intikam duyguları aklından tüümüyle çıkmıştı. Çünkü daha önemli bir şey aklına takılmıştı. O gün öğleden sonra bir zenci çocuktan, yeni bir ıslık çalma yöntemi öğrenmişti. Dilin ucu ön dişlere dayanarak çalınan bu ıslıkla kuş sesleri kolaylıkla taklit edilebiliyordu.

Bu ıslığı, zenci çocuğunki gibi mükemmel bir şekilde çalabilmesi için bir kenara çekilip yalnız kal-

ması, uzun uzun çalışması gerektiğini düşünüyordu.

Sonunda تنها bir köşe buldu. Usanmadan, sıkılmadan uzun uzun ıslık talimleri yaptı. Kısa sürede ustalaştı. Büyük bir coşkuyla ıslık çalıyor, kentin sokaklarını dolaşıyordu. Bir gökbilgini yeni bir gezegen keşfetse bu denli mutlu olmazdı.

Böyle ıslık çalarak giderken birden durdu, ıslık çalmayı kesti. Karşıdan hiç tanımadığı bir çocuk geliyordu. Kendi yaşında ya da bir iki yaş daha büyük bir çocuktü bu. Hafta içi olmasına rağmen iyi giyinmişti. Üzerinde usta bir terzinin elinden çıktığı belli olan mavi bir takım elbise vardı. Güzel de bir kravat takmıştı! Tom, yolunu kaybetmiş bu kentli çocuğun karşısında, önüne geçilemez bir öfkeye kapılıverdi. Bu yabancı, temiz kılığıyla, giysileri dikenlere sürünmekten hırpalanmış, çıplak ayaklı Tom'u utandırmak mı istiyordu yoksa?

İki çocuk karşılıklı durmuş, hiç konuşmadan birbirlerine bakıyorlardı. Tom hiçbir şey söylemeden bir adım ileri çıktı. Öteki ise, Tom'un hareketlerini dikkatle izleyerek yan tarafa doğru bir adım attı. İki çocuk da meydan okurcasına birbirleri etrafında bir süre döndüler.

En sonunda sessizliği Tom bozdu:

“Ne işin var burda? Senin canın dayak mı istiyor?”

“Dayak mı? Dene de görelim!”

“Yeter ki sen iste!”

“Yok yahu!”

İkisinin de gözleri, tehdit dolu kıvılcımlar saçıyor. Bir ara duraladılar.

Sonra Tom,

“Adın ne senin?” diye sordu.

“Sana ne!”

“Ne demek *sana ne!* Buralar benden sorulur.”

“İspat et!”

“Bir kelime daha söylersen karışmam.”

“Konuşmaktan başka ne yaparsın, sen!”

“Şimdi görürsün!”

Tekrar bir sessizlik oldu. Yeniden birbirlerinin çevresinde dönmeye başladılar. Bir anda göğüs göğüse geldiler. Birbirlerini var güçleriyle itmeye başladılar.

Yabancı çocuğun da en az kendisi kadar güçlü olduğunu fark eden Tom, itişmeye ara vererek:

“Haydi, çek git burdan!” dedi.

Yabancı çocuk, kıpkırmızı bir yüzle:

“Önce sen çek git!” diye karşılık verdi.

Yeniden kapıştılar. İkisinin de bakışları nefret doluydu. Boyun damarları şişmişti. Çok yorulmalarına rağmen, ikisi de birbirlerine üstünlük sağlayamamışlardı.

Bir süre sonra ikisinin de gücü tükendi. Yavaşça

birbirlerinden ayrıldılar. Tom, yabancı çocuğa tepeden bakarak:

“Sen alçağın tekisin!” dedi. “Seni ağabeyime şikâyet edeceğim. Kemiklerini çatır çatır kıracak. Görürsün bak!”

“Kime söylersen söyle! Umurumdaydı sanki! Benim ağabeyim seninkini tuttuğu gibi şu duvarın üzerinden fırlatıverir!”

“Yok canım!”

“Görürsün!”

Bu sevimli konuşma bir süre daha devam etti. İki çocuk sözleşmiş gibi aynı anda birbirlerine saldırdılar. Olanca hınçlarıyla birbirlerini yumrukluyorlardı. Bir süreden beri yağmur yağmadığı için olacak ortalığı bir toz bulutu kapladı.

Bir süre sonra toz bulutu dağıldığı zaman, Tom’un yerde yatan düşmanının üzerine çökmüş olduğu ve bir yandan küfrederken, bir yandan da yumruk savurduğu görüldü.

“Pes ediyor musun? Pes ediyor musun, dedim?”

Öteki boğuk bir sesle:

“Pes!” diye karşılık verdi.

Çocuğun üzerinden kalkan Tom:

“Ha şöyle!” dedi. “Bu sana ders olsun!”

Yabancı çocuk ayağa kalktı, yarı ezilmiş şapkasını yerden aldı, kanayan burnuna elini bastırarak uzaklaştı. Tom, yabancıнын “Bir dahaki sefere, ben

sana gösteririm” tehditlerini umursamadı. Yabancı çocuk, yeteri kadar uzaklaştıktan sonra yerden bir taş aldı ve olanca gücüyle Tom’a fırlattı. Taş, Tom’un iki omzunun arasına isabet etti. Tom da hemen geri dönüp yabancı çocuğu evine kadar kovaladı. Bir süre evin önünde bekledi. Bir an pencereye yaklaşan çocuk, ona dilini çıkardı. Sonra da annesi kapının önünde göründü ve Tom’u azarladı. “Ser-seri”, “sokak piçi” gibi sözlerle onu aşağıladı ve derhal uzaklaşmasını söyledi.

Tom oradan ayrıldıktan sonra, uzun bir süre sokaklarda dolaştı. Çocuğun pencereden ona dilini çıkarışını bir türlü unutamıyordu. Üstelik çocuğun annesi, onu kovalamak için saplı bir süpürge kullanmış, Tom da kendisinden çok üstün olan bu düşman kuvveti karşısında geri çekilmek zorunda kalmıştı.

Tom eve geldiğinde hava kararmış, çok geç olmuştu. Yaşlı kadın, yeğeninin giysilerinin perişan halini görünce, ertesi gün vermeyi planladığı ceza-yı, Tom’un kesin olarak hak ettiği kanısına vardı. Bütün arkadaşları eğlenirken, o, evde çalışmak zorunda kalacaktı.

II

ÇİT BOYANIYOR

Parлак, güneşli, güzel bir cumartesi günüydü. Gökyüzü masmaviydi. Çevredeki yeşil tepeler, ırmağın suları pırıl pırıl ışıldıyordu. Tüm insanların yüzünden mutluluk taşıyordu. Tom bir elinde badana fırçası, diğerinde içi kireç dolu kovası, üzgün bir tavırla otuz metre uzunluğunda, iki metre yüksekliğindeki bahçe çitine bakıyordu. Polly teyzenin kesin emrine göre Tom, gözünde dağlar gibi görünen bu çiti boyamaya mahkûm edilmişti. “Hayatın yaşamaya degecek bir yanı yok” diye geçirdi içinden. Derin bir nefes aldı, fırçayı kovanın içine daldırdı. Çitin en üstteki tahtasını boyamaya başladı. Sonra bir alttaki tahtaya geçti. Üçüncü tahtayı boyadıktan sonra, biraz dinlendi, bir iki adım geri çekilerek, eserinin nasıl olduğunu görmek istedi. Boyadığı bölümle boyanması gereken bölümü kıyaslayınca, büyük bir umutsuzluğa kapılıp oradaki bir sandığın üzerine çöktü. Başını ellerinin arasına aldı.

O sırada Jim, ıslık çalarak çıkageldi. Elindeki kovadan, köyün tulumbasından su almaya gittiği anlaşılıyordu. Tom, su taşımaktan nefret ederdi.

Ama o gün su taşıma işi Tom'un gözüne, dünyanın en harika eğlencesi gibi göründü. Tulumbanın başında birçok insanın olduğunu düşündü: Beyazlar, zenciler, adamlar, kadınlar, erkek çocuklar, kız çocuklar... Üstelik bu kalabalığın arasında mutlaka birkaç arkadaş da bulunurdu. Belki de bu nedenle Jim, yaklaşık yüz elli metre ötedeki tulumbaya gittiği zaman bir saatten önce eve dönmezdi. Hatta bir saat geçtikten sonra bile birinin gidip onu çağırması gerekirdi.

Tom, "Hey, Jim!" diye seslendi. "İstersen senin yerine su almaya gidebilirim! Sen de çitin bir bölümünü badanalarsın. Bu iş daha az yorucu!"

"Yoo, olmaz! Bay Tom, bunu yapamam." Küçük zenci çocuk bembeyaz dişlerini göstererek güldü. "Teyzeniz hiç oyalanmadan hemen dönmemi söyledi Bay Tom!"

"Sen onun ne dediğini boş ver. Kovayı bana ver. Hemen dönerim. Farkına bile varmaz."

"Buna cesaret edemem Bay Tom. Kafamı koparır. Gerçekten koparır."

"O kimseyi incitmez. Belki kafana bir iki fiske vurur o kadar. Bu da kimseyi öldürmez Jim. Hem sana bir bilye de veririm."

Zenci çocuk biraz durakladı:

"Bilye mi?" diye sordu. "Nasıl bir bilye?"

"Kocaman beyaz bir bilye, işte! Ceviz büyüklü-

ğünde! Hem sonra derisi sıyrılan ayak parmağını da gösteririm sana.”

Jim de bir çocuktu. Bu teklif ilgisini çekti. Kovayı yere bıraktı, bilyeyi aldı, Tom’un sargılarını açtığı ayak parmağını görmek için eğildi.

Birkaç saniye sonra Polly teyze, yıldırım gibi tepelerine inmiş, Jim, bir eliyle kovasını, bir eliyle de cayır cayır yanan poposunu tutarak çeşmeye doğru hızla uzaklaşmaya başlamıştı.

Polly teyze ise elinde bir terlik teki, zafer kazanmış bir komutan gibi dimdik duruyordu. Bu arada Tom, tüm gücüyle tahta perdeyi boyamaya çalışıyordu.

Tom bir yandan badana işini sürdürüyor, bir yandan da kara kara düşünüyordu. Bütün arkadaşları oynamaya gidecek, o ise sabahtan akşama kadar bu lanet çiti boyayacaktı. Üstelik arkadaşları da onunla alay edeceklerdi. Deli olmak işten değildi!

Kendi yerine çalıştırabileceği birini bulmalıydı. Ceplerini karıştırdı: Bilyeler, sicimler, bir sürü ıvır zıvır. Değiş-tokuş sırasında değerli olan bu şeylerle de, kimseyi bu çiti boyamaya kandıramazdı.

Bu umutsuz anda birden aklına dâhiyane bir fikir geldi. Çünkü Ben Rogers sokağın köşesini dönmüş, ona doğru geliyordu. Elinde güzel bir elma vardı. Tom onu görmemiş gibi boyamayı sürdürdü. Ben biraz duralayıp onu seyretti.

